

Datum 2023-09-25

Till:

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.ko@regeringskansliet.se

diarienummer FI2023/02126

Remissvar gällande betänkandet Ett förbättrat resegarantisystem (SOU 2023:33)

Sveriges Konsumenter har fått möjlighet att svara på remiss gällande betänkandet Ett förbättrat resegarantisystem. Vi har också haft förmånen att sitta med i utredningen.

Betänkandet innehåller förslag på hur resegarantisystemet bör utformas finansieras och administreras samt hur resegarantisystemet ska kunna användas även i andra situationer än då resan ställs in på grund av insolvens. Förslaget innebär även att andra tillgodohavanden såsom vouchers ska kunna ersättas vid en konkurs. I betänkandet finns också förslag på hur man kan bygga upp en hemtransportfond för reguljärresor som kan tas i anspråk när resenärer blir strandsatta på en destination utomlands vid händelse av flygbolagskonkurs.

Bakgrund

Att vårt nuvarande insolvensskydd är både onödigt dyrt för bolagen, krångligt att administrera och inte skyddar resenärerna tillräckligt väl, är skäl nog att förändra systemet. Detta blev särskilt tydligt under covidpandemin då ett stort antal passagerare inte fick ersättning för inställda resor eftersom arrangören gick i konkurs innan de hunnit betala ut ersättning för inställda resor. I dessa lägen gällde inte resegarantin, då resorna ställdes in på grund av pandemin och inte på grund av insolvens. Samma sak gällde för de vouchers och tillgodohavanden som många passagerare frivilligt, eller för att de trodde de var tvungna hade accepterat. Dessa ersattes inte heller av resegarantin.

För Sveriges Konsumenter är det viktigt att insolvensskyddet ger resenären ett effektivt, fullgott och likvärdigt skydd för alla resenärer, och att det betalas ut så snabbt som möjligt.

Fond och individuella garantier

Förslaget att inrätta en resegarantifond som tillsammans med individuella garantier ska täcka resenärernas krav tycker vi är bra. Detta skulle kunna minska risken för resenärerna att inte få hela sin ersättning om de individuella garantierna inte skulle vara tillräckligt stora för att ersätta alla resenärers krav vid en konkurs. Med nuvarande system med bara individuella garantier har vi sett resenärers krav kvoterats, i de fall den ställda resegarantin inte räcker till alla. Något som vi var kritiska till redan i vårt remissvar gällande tidigare slutbetänkandet till Ny resegarantilag (SOU 2016:84).

Ett utvidgat skydd

Under covidpandemin blev inte resenärer ersatta ur resegarantin då resorna ställdes in på grund av pandemin och inte på grund av insolvens. Konsekvensen för konsumenten blev att de helt blev utan ersättning om bolaget gick i konkurs innan ersättningen hade hunnit betalas ut vid inställd resa, till skillnad mot de resor som blev inställda på grund av insolvens och inte på grund av pandemin. Samma sak för de resenärer som blev ersatta med vouchers som de inte hann utnyttja innan bolaget gick i konkurs.

Vi anser att man snaras måste se till att man säkerställer att lika bedömningar görs i likartade fall och på så sätt förebygger olika tillämpningar av resegarantiskyddet beroende på om resan ställs in på grund av insolvens eller av någon annan anledning.

Utredningens förslag att resegarantilagen ska omfatta sådana utbetalningskrav där resenärens återbetalning inte har genomförts på grund av arrangörens insolvens är något vi tillfullo instämmer i. Även att värdebevis som inte är äldre än ett år som resenären godtagit som alternativ till återbetalning ska omfattas av resegarantin tycker vi är bra. Däremot är vi kritiska till att detta förslag inte ska genomföras förrän fonden tillfullo är uppbyggd, vilket räknas ta fem år från det att lagen börja gälla 1 juli 2024. Med ett prispåslag på 80 kr per biljett som kostar 5000 kr eller mer och ett prispåslag på 40 kr på biljetter som kostar mindre än 5000 kr räknar man med att det kommer att ta fem år från den 1 juli 2024, då lagen föreslås börja gälla.

Vi hade hellre sett någon annan tillfällig finansieringsform, eller ett något högre prispåslag per biljett, för att få en fond som snabbare är på plats, eller att man på annat sätt sett till att det stärkta konsumentskyddet kan tas i bruk tidigare än om drygt fem år. Ett något högre prispåslaget tror vi inte i någon högre utsträckning skulle påverka konsumenternas möjlighet att köpa paketresor. Ett köp som för de flesta konsumenterna är ett köp man inte gör särskilt ofta. Inte heller räknar vi med att det skulle påverka paketresearrangörens konkurrenskraft i någon större utsträckning.

Hemtransportfond

I betänkandet föreslås också en hemtransportfond för att hjälpa de resenärer som är strandsatta på en destination utomlands vid händelse av en flygbolagskonkurs. Något vi tycker är ett bra förslag. I tidigare resegarantilag omfattades även enstaka stolsförsäljning och resor för utbytesstudenter som befann sig på samma plan som transporterade paketreseresenärer. Detta togs bort vid senaste revideringen av paketreselagen och något som vi då var kritiska till. Med nuvarande förslag återställer man till viss del det skydd som då fanns.

Hemtransportfonden ska också kunna tas i anspråk om det behövs inkvartering i avvaktan på hemtransport. Om man själv ombesörjer hemresan skall man också ha rätt till skäligen ersättning.

Fonden räknas vara tillräckligt stor vid ett kapital på 300 miljoner. Med ett påslag på tre kronor per resenär beräknas även denna fond vara fullt uppbyggd efter fem år. Innan dess kommer den inte att kunna tas i anspråk. Detta är något vi inte tycker är tillräckligt. Även här hade vi velat se en snabbare uppbyggnad av fonden, antingen med hjälp av någon annan tillfällig finansieringsform, eller ett något högre prispåslag per biljett, för att få en fond som snabbare är på plats, eller att man på annat sätt sett till att det stärkta konsumentskyddet kunnat tas i bruk tidigare än om drygt fem år. Även om de flesta konsumenter fått ökade kostnader och svårt att få ekonomin att gå ihop så tror vi inte att ett något högre prispåslag än några kronor påverkar konsumentens möjlighet att köpa en resa eller flygbolagens konkurrenskraft, om prispåslaget varit något högre. Vi hade också gärna sett att hemtransportfonden hade kunnat tas i anspråk även i de fall man betalt för en resa men där flygbolaget gått i konkurs innan man kommit i väg.

Dag som ovan

Jan Bertoft generalsekreterare

Maria Wiczell konsumentjuridisk expert